DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.02.074 **JEL classification: Q12, L10, D20**
UDC: 338.43.02(477)

Сергій НІКІТЧЕНКО
кандидат економічних наук, доцент кафедри організації підприємництва та біржової діяльності,
Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна
ORCID iD: 0000-0003-1940-4788
E-mail: sanik02@ukr.net

Юрій ФЕДОРУК,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна
ORCID iD: 0000-0003-3921-7955
E-mail: fedoruky_4@ukr.net

Дмитро СЛІПКО-КРИВУЦА
аспірант,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, Україна
ORCID iD: 0009-0005-5661-9982
E-mail: dima_slipa@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Анотація

Вступ. Сучасне сільськогосподарське виробництво України перебуває у стані динамічного розвитку, трансформації та переосмислення традиційних форм господарювання. Одним із ключових суб'єктів аграрного ринку, що забезпечує продовольчу безпеку країни, розвиток сільських територій та збереження національної ідентичності села, є фермерські господарства. Їх роль у національній економіці постійно зростає, особливо в умовах воєнного стану, загроз продовольчим ланцюгам і потреби в сталому розвитку сільського господарства.

Метод (методологія). Методологічну основу дослідження становить поєднання теоретичного аналізу, систематизації та синтезу наукових джерел, нормативно-правових актів і практик функціонування фермерських господарств в Україні. Застосовано міждисциплінарний підхід, який поєднує елементи інституціональної, неокласичної, соціально-демографічної, організаційно-управлінської та екологічної теорій. Вивчення здійснювалося з урахуванням принципів компаративного аналізу та логіко-структурного моделювання, що дозволило виявити ключові детермінанти розвитку фермерства як багатофункціонального аграрного суб'єкта.

Результати. Теоретичний аналіз дозволив встановити, що фермерське господарство – це багатофункціональне утворення, яке водночас є формою підприємництва, соціального інституту та трудової самореалізації. Його функціонування базується на принципах приватної ініціативи, раціонального використання ресурсів, особистої участі членів родини у виробничій діяльності та ринкової орієнтованості.

Застосування різних теоретичних підходів - інституційного, економічного, соціального, організаційного та екологічного - дозволяє всебічно оцінити значення фермерства як окремого сегмента аграрного

© Сергій Нікітченко, Юрій Федорук, Дмитро Сліпко-Кривуца, 2025

Отримано: 14.04.2025 р. **Рекомендовано до друку:** 10.05.2025 р. **Опубліковано:** 28.05.2025 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Нікітченко С., Федорук Ю., Сліпко-Кривуца Д. Теоретичні основи функціонування фермерських господарств в Україні. *Економічний аналіз.* 2025. Том 35. № 2. С. 74-81. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.02.074

сектору. Особливо актуальним є впровадження інновацій, розвиток сімейного фермерства, розширення доступу до фінансування та державної підтримки, що формують базу для подальшого сталого розвитку фермерських господарств.

Ключові слова: селянське господарство; фермерське господарство; сільське господарство; форма господарювання; підприємництво.

Вступ

Сучасне сільськогосподарське виробництво України перебуває у стані динамічного розвитку, трансформації та переосмислення традиційних форм господарювання. Одним із ключових суб'єктів аграрного ринку, що забезпечує продовольчу безпеку країни, розвиток сільських територій та збереження національної ідентичності села, є фермерські господарства. Їх роль у національній економіці постійно зростає, особливо в умовах воєнного стану, загроз продовольчим ланцюгам і потреби в сталому розвитку сільського господарства.

Фермерські господарства в Україні відіграють не лише економічну, але й соціальну функцію: вони створюють робочі місця, забезпечують зайнятість сільського населення, сприяють розвитку локальних ринків, підтримують збереження родинних традицій ведення господарства. При цьому фермерство ґрунтується на принципах приватної ініціативи, самозайнятості, ефективного використання земельних ресурсів та раціонального ведення сільського господарства.

Теоретичне обґрунтування природи фермерських господарств, їх правового статусу, економічної сутності та організаційної специфіки є надзвичайно важливим для формування ефективної аграрної політики, розробки дієвих механізмів державної підтримки та законодавчого супроводу фермерського сектору. Теоретичним аспектам діяльності фермерських господарств присвячені праці таких вітчизняних вчених: В. Горьового, В. Збарського, Р. Любара, П. Макаренка, М. Маліка, В. Мессель-Веселяка, В. Плаксієнка, І. Томича, В. Юрчишина, А. Ярокового. Разом із тим, у науковому та практичному середовищі все ще залишаються відкритими питання щодо класифікації фермерських господарств, їх місця в аграрній системі, особливостей регулювання та перспектив розвитку.

Мета статті

Метою статті є дослідження теоретичних основ функціонування фермерських господарств в Україні з урахуванням економічних, правових та соціальних аспектів їхньої діяльності.

Результати та обговорення

Функціонування фермерських господарств вивчається в межах низки наукових теорій, які пояснюють їхню економічну поведінку, організаційну структуру, роль у сільськогосподарському виробництві та вплив на соціально-економічні процеси в сільській місцевості. Кожна з теорій підкреслює окремі аспекти функціонування фермерства та дає змогу краще зрозуміти особливості його розвитку.

Неокласична економічна теорія. розглядає фермерське господарство як раціонального економічного агента, що максимізує прибуток у межах обмежених ресурсів. Основні принципи - ринок, конкуренція, ефективний розподіл ресурсів, рівновага попиту і пропозиції [1].

У контексті фермерства: фермер діє як підприємець; приймає рішення на основі аналізу витрат і доходів; використовує землю, капітал і працю для досягнення економічного результату.

Інституціональна теорія акцентує увагу на впливі соціальних, правових і культурних інституцій на діяльність фермерських господарств. Інституції - це формальні (закони, політика) та неформальні (традиції, звичаї) правила гри в суспільстві.

Основні ідеї: фермери функціонують у межах визначеної правової та економічної системи; рівень довіри, доступ до власності, захищеність прав – критичні для розвитку фермерства; держава і громада мають вплив на стабільність фермерських структур.

Теорія сімейного підприємництва передбачає, що фермерське господарство часто є сімейною формою підприємницької

діяльності, де поєднується економічна діяльність і родинні відносини.

Основні положення: рішення приймаються з урахуванням не лише прибутку, а й родинних інтересів; праця членів сім'ї не завжди оплачується, але є основою виробництва; спадкування та передача знань відіграють важливу роль.

Аграрна теорія малих форм господарювання розглядає фермерство як оптимальну форму господарювання в аграрному секторі, особливо в умовах обмежених ресурсів та високої варіативності природно-кліматичних факторів.

Ключові ідеї: малі та середні фермерські господарства краще адаптовані до змін; гнучкість, мобільність, інноваційність - переваги фермерських структур; держава повинна підтримувати малі форми як основу сталого розвитку.

Фермерське господарство в межах теорії сталого розвитку розглядається як інструмент екологічно збалансованого та соціально відповідального розвитку сільських територій.

Основні її положення полягають в наступному:

- не тільки прибуток, але й захист ґрунтів, біорізноманіття та здоров'я населення;
- підтримка локальної економіки та громади;
- впровадження органічного виробництва, енергоефективних технологій.

Теорія селянського господарства - це науковий напрям, який вивчає специфіку сільськогосподарської діяльності, що здійснюється селянином або сім'єю, як первинною формою аграрного виробництва [2]. Основоположниками вважаються А. Чаянов, М. Конторович та інші аграрники-економісти.

Основні ознаки селянського (традиційного) господарства полягають в наступному:

- самозабезпечення – основною метою є не прибуток, а забезпечення потреб родини;
- домінування родинної праці – праця ґрунтується на трудових зусиллях сім'ї без найманих працівників;
- поєднання виробництва і споживання – продукт виробляється для внутрішнього споживання, а надлишки - для продажу;
- нерозривність побуту і виробництва – життєдіяльність сім'ї та господарювання тісно пов'язані.

У контексті цієї теорії, господарство функціонує не як прибуткова фірма, а як економічна одиниця, що реагує на потреби домогосподарства.

Фермерське господарство вважається сучасною формою трансформації селянського господарства, яке поступово адаптується до ринкових умов. Водночас, фермерство зберігає окремі риси селянської моделі, зокрема:

- використання сімейної праці;
- поєднання виробничих і соціальних функцій;
- емоційно-культурний зв'язок із землею.
- На сучасному етапі в Україні спостерігається поєднання селянської та фермерської моделей:
- багато фермерських господарств функціонують як сімейні підприємства, зберігаючи традиційні цінності;
- у той же час, вони орієнтуються на ринок, модернізацію і зростання, що характерно для фермерського підходу;
- інституційна підтримка (реєстрація, податкові пільги) стимулює перехід селян до легального фермерства.

Теорія селянського господарства дає змогу краще зрозуміти історичну, соціальну та культурну основу фермерства, а також його відмінність від великих аграрних підприємств. Фермерське господарство постає як перехідна форма між селянською самозабезпечувальною моделлю та ринковим підприємництвом, зберігаючи гнучкість і адаптивність [3]. У контексті розвитку сільського господарства України важливо враховувати ці особливості при формуванні державної політики, що підтримує сталий розвиток села.

Застосування різних теорій до аналізу фермерських господарств дозволяє виявити багатогранність цього явища. Фермерство – це не лише господарська діяльність, а й соціокультурна практика, що вимагає комплексного міждисциплінарного підходу. Умови функціонування фермерських господарств в Україні формуються під впливом правових інституцій, сімейної традиції, ринкових механізмів і екологічних викликів, що має враховуватися в державній політиці підтримки аграрного сектору.

Фермерське господарство є особливою організаційно-правовою формою ведення

сільськогосподарської діяльності, яка поєднує елементи підприємництва, приватної власності, сімейного господарювання та трудової участі його членів [4]. У широкому значенні фермерське господарство розглядається як самостійний суб'єкт господарювання, що функціонує на основі приватної ініціативи, використовує сільськогосподарські ресурси з метою отримання прибутку, забезпечення власної зайнятості та сталого розвитку сільських територій.

Відповідно до Закону України «Про фермерське господарство», фермерське господарство – це форма підприємницької діяльності громадян України з виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції, здійснювана з використанням майна та земельних ділянок, що перебувають у їх власності або користуванні [5]. Головною відмінністю фермерського господарства від інших аграрних форм є домінування особистої праці та участі членів родини у виробничому процесі.

Фермерське господарство може створюватися:

- однією особою (індивідуальне фермерське господарство);
- сім'єю або кількома особами (сімейне фермерське господарство);
- із реєстрацією як юридичної особи, або діяти без статусу юридичної особи як фізична особа - підприємець.

Характерними ознаками фермерського господарства є:

- самостійність у прийнятті управлінських рішень;
- приватна форма власності на засоби виробництва та землю;
- наявність виробничо-технологічної автономії;
- пряма економічна зацікавленість у результатах праці;
- високий рівень трудової мобільності та гнучкості.

З теоретичної точки зору фермерські господарства поєднують риси:

- економічної одиниці, орієнтованої на ринок;
- сімейного підприємства, що базується на трудовій участі родини;
- соціального інституту, який забезпечує збереження сільських спільнот і культурних традицій.

Отже, фермерське господарство – це не лише форма аграрного виробництва, але й модель сталого розвитку сільських територій, що сприяє зміцненню продовольчої безпеки, зайнятості населення та децентралізації аграрної економіки.

Фермерські господарства, як соціально-економічні утворення, вивчаються в межах кількох наукових підходів, які дозволяють глибше зрозуміти їхню сутність, функції, механізми функціонування та місце в аграрній системі. Залежно від предмета дослідження та методологічного інструментарію, виділяють основні теоретичні підходи [6].

Інституційний підхід акцентує увагу на фермерському господарстві як інституції – сталому формуванні, що функціонує в межах правових, економічних та соціальних норм. Він вивчає вплив законодавства, державної політики, ринкових механізмів і культурних традицій на розвиток фермерства.

Ключові аспекти полягають в наступному:

- вплив нормативно-правової бази на створення та розвиток господарств;
- стабільність прав власності;
- доступ до ресурсів та державної підтримки;
- взаємодія фермерів із державними інституціями та ринковим середовищем.

На основі економічного (мікроекономічного) підходу фермерське господарство тут розглядається як економічна одиниця, що прагне максимізації прибутку або ефективності в умовах обмежених ресурсів. Застосовується аналіз витрат, доходів, виробничих функцій, ризиків та ефективності.

Основні ознаки полягають в наступному:

- оптимізація виробництва;
- управління витратами;
- економічна доцільність інвестицій;
- механізми ціноутворення на продукцію.

Соціально-демографічний підхід фокусується на людському факторі: фермерство розглядається як форма самозайнятості, сімейного трудового укладу, соціальної мобільності та відтворення сільського населення.

Характерними рисами аналізованого методичного підходу є:

- склад сім'ї, вікова структура, освітній рівень;
- мотивація до ведення фермерської діяльності;
- роль фермерів у розвитку сільських громад;
- соціальна відповідальність і взаємодія з локальними спільнотами.

Організаційно-управлінський підхід розглядає фермерське господарство як об'єкт управління з визначеною структурою, виробничим процесом, логістикою, плануванням і контролем. Він відображає:

- моделі управління ресурсами;
- організація праці членів господарства;
- стратегії розвитку і диверсифікації діяльності;
- впровадження IT та інновацій.

Екологічно-сталий підхід передбачає, що сучасне фермерство дедалі частіше розглядається як частина екосистеми, яка має забезпечувати не лише економічну вигоду, а й екологічну відповідальність та довгострокову стійкість.

Його основним ознаками є:

- раціональне використання земель і води;
- збереження біорізноманіття;
- впровадження органічного землеробства;
- мінімізація шкоди довкіллю.

Дослідження фермерських господарств через призму кількох наукових підходів дозволяє охопити їхню багатогранну природу – як економічного, так і соціального феномену. Комплексний аналіз дає змогу краще розробляти політики підтримки, формувати ефективні моделі управління та сприяти довгостроковому розвитку фермерства в Україні.

Фермерські господарства в Україні мають власну специфіку організації виробництва, структури управління, економічної мотивації та використання ресурсів [7]. Їхні організаційно-економічні особливості формуються під впливом правового середовища, природно-кліматичних умов, фінансової доступності та рівня ринкової конкуренції.

Більшість фермерських господарств в Україні - це малі та середні підприємства, що працюють на площах від кількох до сотень гектарів. Їхня структура залежить від:

- наявності земельного банку (власна земля, оренда);
- кількості членів господарства (часто це сім'я або родинна група);
- виду виробничої спеціалізації (зернові, овочі, тваринництво тощо).

Специфіка: мінімальна кількість адміністративного персоналу, багатофункціональність працівників, гнучкість виробничих процесів.

Фермерські господарства можуть бути:

- юридичними особами (зареєстровані як підприємства);
- фізичними особами-підприємцями (сімейні фермери без статусу юридичної особи).

Це впливає на їх податкову систему, доступ до кредитів, субсидій та юридичну відповідальність. Із 2019 року сімейні фермерські господарства можуть реєструватися на єдиному податку IV групи, що створює сприятливі умови для їхнього розвитку.

У більшості фермерських господарств:

- управління здійснюється головою фермерського господарства (власником);
- трудові відносини мають неформалізований характер (робота членів родини без укладення трудових договорів);
- прийняття рішень є централізованим і гнучким, що дозволяє швидко реагувати на зміни ринку чи кліматичні виклики.

Така модель знижує адміністративні витрати, але водночас може обмежувати масштабування діяльності.

Фермерські господарства зазвичай спеціалізуються на:

- рослинництві (зернові, олійні, овочі, фрукти),
- тваринництві (молочне, м'ясне, птахівництво),
- переробці продукції (міні-цехи, крафтове виробництво).

Часто перевага надається високорентабельним або нішевим культурам - часнику, ягідним, лікарським рослинам, що потребують менших площ, але забезпечують вищу додану вартість.

Фермери стикаються з обмеженим доступом до фінансових ресурсів через:

- нестачу заставного майна;
- високі кредитні ставки;
- складні процедури отримання державної підтримки.

Натомість багато господарств опираються на:

- власні заощадження;
- державні програми підтримки (дотації, пільгові кредити, часткова компенсація техніки);
- кооперацію або партнерство з переробниками і трейдерами.

Рентабельність фермерських господарств коливається залежно від погодних умов, врожайності, доступу до ринку збуту та рівня технологічного оснащення.

Останніми роками деякі фермерські господарства впроваджують:

- елементи точного землеробства (GPS-навігація, агродрони);
- органічне виробництво (сертифікація для експорту);
- прямий збут через ярмарки, онлайн-магазини, фермерські ринки.

Це дозволяє їм уникати посередників і підвищувати прибутковість.

Організаційно-економічні особливості фермерських господарств в Україні зумовлені поєднанням традиційного аграрного укладу та ринкових механізмів [8]. Незважаючи на обмежені ресурси та конкуренцію з боку агрохолдингів, фермерські господарства демонструють гнучкість, ефективність і соціальну значущість, а за умов належної підтримки здатні стати фундаментом сталого аграрного розвитку.

Фермерські господарства відіграють ключову роль у сучасній аграрній системі України, поєднуючи економічну ефективність, соціальну стабільність та екологічну відповідальність. Вони забезпечують продовольчу безпеку, сприяють зайнятості сільського населення та виступають чинником збереження традиційного способу життя в українському селі.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Теоретичний аналіз дозволив встановити, що фермерське господарство – це багатофункціональне утворення, яке водночас є формою підприємництва, соціального інституту та трудової самореалізації. Його функціонування базується на принципах приватної ініціативи, раціонального використання ресурсів, особистої участі членів родини у виробничій діяльності та ринкової орієнтованості.

Застосування різних теоретичних підходів – інституційного, економічного, соціального, організаційного та екологічного – дозволяє всебічно оцінити значення фермерства як окремого сегмента аграрного сектору. Особливо актуальним є впровадження інновацій, розвиток сімейного фермерства, розширення доступу до фінансування та державної підтримки, що формують базу для подальшого сталого розвитку фермерських господарств.

Організаційно-економічні особливості фермерських господарств вказують на їх гнучкість, адаптивність до ринкових умов, а також високий рівень самоорганізації. Водночас, на практиці фермери стикаються з низкою викликів – правовою нестабільністю, дефіцитом ресурсів, обмеженим доступом до ринків збуту, що вимагає комплексного підходу з боку держави та наукової спільноти.

Таким чином, фермерські господарства мають потенціал стати основою оновленої, конкурентоспроможної та соціально орієнтованої аграрної політики України. Їх підтримка та розвиток є необхідною умовою забезпечення сталого зростання сільського господарства і відновлення українського села в умовах сучасних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беженар І. Тенденції розвитку фермерських господарств. *Аграрна економіка*. 2024. Т. 17. № 1. С. 78-92.
2. Демчак І. М., Свиноус І. В., Микитюк Д. М., Сидорук О. П., Биба В. А. Фермерські господарства: сучасний стан та проблеми розвитку. *Продуктивність агропромислового виробництва*. 2016. № 28. С. 43–49.

3. Мельник Л. М., Грабчук І. Ф. Зростання конкурентоспроможності фермерських господарств. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 49. С. 112-117.

4. Свиноус І., Гаврик О., Биба В. Методичні підходи до типологізації фермерських господарств. *Економічний дискурс*. 2020. № 1. С. 105-116.

5. Єременко Д. В. Теоретико-методичні засади оцінки конкурентоспроможності фермерських господарств сімейно-трудового типу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2017. Вип. 22(1). С. 113-117.

6. Польова О. Л., Гаврилюк В. О. Відтворення виробничого потенціалу фермерських господарств на засадах впровадження інновацій. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки*. 2024. № 2(1). С. 113-120.

7. Горобченко О. А., Олійник Т. Г., Гапоненко М. С. Фермерство України: тенденції та перспективи розвитку. *Modern economics*. 2020. № 21. С. 66-71.

8. Гнатишин Л. Б., Великий Р. І. Підґрунтя формування системи управління конкурентоспроможністю фермерських господарств. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 64. С. 30-35.

REFERENCES

1. Bezhenar, I. (2024). Trends in the development of farming enterprises. *Agrarna Ekonomika, 17*(1), 78–92.

2. Demchak, I. M., Svynous, I. V., Mykytiuk, D. M., Sydoruk, O. P., & Byba, V. A. (2016). Farming enterprises: Current state and development problems. *Productivity of Agro-Industrial Production, 28*, 43–49.

3. Melnyk, L. M., & Hrabchuk, I. F. (2020). Increasing the competitiveness of farming enterprises. *Market Infrastructure, 49*, 112–117.

4. Svynous, I., Havryk, O., & Byba, V. (2020). Methodological approaches to the typology of farming enterprises. *Ekonomichnyi Dyskurs, 1*, 105–116.

5. Yeremenko, D. V. (2017). Theoretical and methodological principles for assessing the competitiveness of family-labor-type farming enterprises. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Economic Sciences, 22*(1), 113–117.

6. Polova, O. L., & Havryliuk, V. O. (2024). Reproduction of the production potential of farming enterprises based on the implementation of innovations. *International Scientific Journal "Internauka." Series: Economic Sciences, 2*(1), 113–120.

7. Horobchenko, O. A., Oliinyk, T. H., & Haponenko, M. S. (2020). Farming in Ukraine: Trends and development prospects. *Modern Economics, 21*, 66–71.

8. Hnatyshyn, L. B., & Velykyi, R. I. (2022). Foundations for the formation of a competitiveness management system for farming enterprises. *Market Infrastructure, 64*, 30–35.

Serhiy Nikytychenko, PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship Organization and Stock Exchange Activity, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine
Yuriy Fedoruk, PhD in Agricultural Sciences, Associate Professor of the Department of Crop Production Technologies and Plant Protection, Bila Tserkva National Agrarian University, Ukraine
Dmytro Slipko-Kryvutsa, PhD student, Tavria State Agrotechnological University named after Dmytro Motornyi, Ukraine

Theoretical foundations of the functioning of farmer households in Ukraine

Abstract
Introduction: Modern agricultural production in Ukraine is in a state of dynamic development, transformation, and rethinking of traditional forms of management. One of the key players in the agricultural market that ensures the country's food security, rural development, and preservation of the national identity of the village is farmer households. Their role in the national economy is constantly growing, especially in conditions of martial law, food chain threats, and the need for sustainable agricultural development.
Method (Methodology): The methodological basis of the research is a combination of theoretical analysis, systematization and synthesis of scientific sources, regulatory acts, and practices of functioning of farmer households in Ukraine. An interdisciplinary approach was applied, combining elements of institutional, neoclassical, socio-demographic, organizational, managerial, and ecological theories. The study was carried out with regard to the principles of comparative analysis and logical-structural modelling, which allowed identifying the key determinants of the development of farming as a multifunctional agricultural entity.
Results: The theoretical analysis revealed that a farmer household is a multifunctional entity that simultaneously serves as a form of entrepreneurship, a social institution, and a means of labour self-realization. Its functioning is based on the principles of private initiative, rational resource use, personal participation of family members in production activities, and market orientation.
The application of various theoretical approaches – institutional, economic, social, organizational, and ecological – allows a comprehensive assessment of the significance of farming as a separate segment of the agricultural sector. Especially relevant are the implementation of innovations, the development of family farming, and the expansion of access to financing and state support, which create the foundation for the further sustainable development of farmer households.

Keywords: peasant farming; farmer household; agriculture; form of management; entrepreneurship.

Cite as: Nikytychenko, S., Fedoruk, Y., & Slipko-Kryvutsa, D. (2025). Theoretical foundations of the functioning of farmer households in Ukraine. *Economic analysis,* 35 (2), 74-81. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.02.074